

Väderoberoende byggande

Bakgrund och syfte

Den viktigaste yttre storkällan för dagens byggande är vädret. Beroendet av vädret på byggarbetsplatsen måste minskas genom att skapa en mera skyddad produktionsmiljö. Första etappen av detta utvecklingsprojekt har syftat till att visa att den yttre storkällan vädret kan hanteras på ett nytt sätt.

Genomförande

Projektetappen har genomförts inom FoU-Väst med stöd från SBUF, BFR och dåvarande Arbetsmiljöfonden. Medverkande vid sidan av utredare från IM-Gruppen har varit NCC Hus, Familjebo-städer Göteborg, Jonsereds Miljösystem, Byggmaskinutveckling, Byggmästareföreningen Väst samt i en referensgrupp - utöver FoU-Väst - Byggbranschens Forskningsstiftelse för Arbetsmiljö, Byggtreprenörerna, Byggutbildarna, Electrolux, Institutet för Arbetlivsforskning samt SBAF.

Telefonintervjuer om skydd mot fukt och väder har gjorts 1994 av Industrifakta med 82 byggkunniga i hela landet. Hälften av de tillfrågade var platschefer eller arbetschefer hos större byggtreprenörer.

En fallstudie har gjorts. NCC byggde 1992-96 om flerbostadshus med totalt drygt 800 lägenheter i Grevegården i Göteborgsförorten Tynnered. De ursprungliga låglutande taken från slutet av 1960-talet ersattes med sadeltak. Efter en första provetapp på 34 lägenheter där presenningar användes, beslöt NCC att tillsammans med Jonsereds Miljösystem utveckla ett mobilt takschal, som kunde öppnas och förflyttas, samt ett fasadskal.

I en enkät i november 1995 på arbetsplatsen Grevegården medverkade 58 anställda hos NCC och underentreprenörerna.

En litteraturoversikt har också tagits fram i projektet.

Resultat

Telefonintervjuerna i branschen gav som resultat att plats- och arbetscheferna bedömer att i genomsnitt endast 38 % av alla pågående byggprojekt i deras region har ett tillfredsställande fukt- och väderskydd. Materialleverantörer bedömde att andelen var något högre, underentreprenörer och byggherrar att andelen var lägre.

Enkäten på själva arbetsplatsen Grevegården visar att en majoritet ansåg att skyddet mot kyla, vind, nederbörd och fukt blivit bättre med takschal. Nästan alla ansåg att hanteringen av takskalet var bättre än presenningsalternativet. De flesta menade att den allmänna trivseln hade förbättrats. Risken för halkolyckor ansågs ha minskat. De flesta ansåg att väderskyddet inte bara behövdes under vintern.

Intäckning med presenningar har jämförts ekonomiskt med takschal. Viktigast är att genomförtiden för varje trapphus minskade med 15 %, vilket bör ha lett till stora besparingar i byggplatsens fasta gemensamma kostnader. Produktiviteten ökade med 2,5 % utan att byggnadsarbetarna upplevde att stressen ökade.

Enkätsvaren visade att 89 % av dem som hade erfarenhet av skalet ansåg att kvaliteten förbättrades. Mängden restprodukter och behovet av uttorkning minskade, vilket innebär en bättre yttre och inre miljö. Besiktningens anmärkningarna var mycket få jämfört med liknande ombyggnadsobjekt.

Arbetsplatsen har utsetts av SBAF till en av Sveriges fem bästa byggarbetsplatser 1994, och det nya mobila takväderskyddet fick hederspris vid Byggmaskinmässan 1995.

Fortsatt arbete i nyproduktionsmiljö planeras för en kommande projektetapp.

Bilddokumentation, se omstående sida

Ytterligare information lämnas av

Eric Asplund och Leif Moström, IM-Gruppen AB, tel 018-15 61 50, eller av Lars Söderlind, NCC AB, tel 031-771 50 00.

Rapporten Framtidens produktionsmiljö - vägar till det väderberoende byggandet (FoU-Väst rapport 9607 av Eric Asplund och Leif Moström, 83 sid., pris exkl. moms ca 200 kr) kan beställas från Byggmästareföreningen Väst, tel 031-20 04 60, fax 031-16 00 85, <http://www.bfvast.se>. Videofilmen "Tak under tak" kan beställas från Bo Karlsson, Jonsereds Miljösystem, tel. 031-94 90 00.

Takskal och fasadskal vid Grevegården

